



TUTKIMUS

MUN TULEVAISUUS KAINUUSSA

*Nuorten osallisuus Kainuun maakuntaohjelman ja
-suunnitelman laatimisprosessissa*

E2 Tutkimus 2025



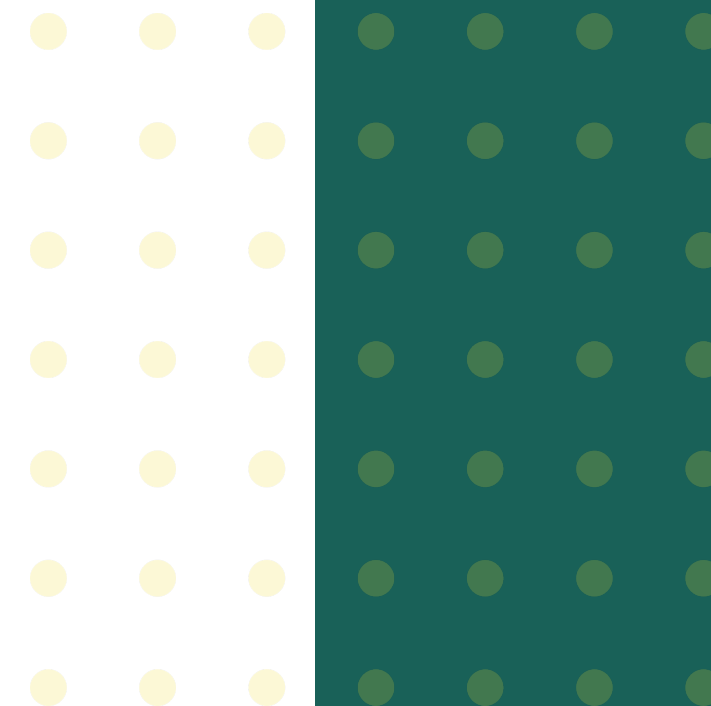
Mun tulevaisuus Kainuussa

Nuorten osallisuus Kainuun maakuntaohjelman ja -suunnitelman laatimisprosessissa

© E2 Tutkimus 2025

Tuija Väyrynen, Jenni Simonen ja Roosa Veijola

www.e2.fi



Sisällys

Saatteeksi

Työn tausta

Työvaiheet

1. Tulevaisuuskeskustelut – nuorten näkemyksiä Kainuusta ja tulevaisuudesta

2. Verkkokysely Kainuun nuorille

Tulevaisuus on valoisa – Kainuussa ja muualla

Nuorten näköinen Kainuu

Miten nuoret haluavat osallistua maakunnan kehittämiseen?

Nuorten ajatuksia Kainuun arvoista



Saatteeksi

Useissa maakunnissa väestö ikääntyy ja nuoret ikäluokat pienenevät väestörakenteen muutoksen myötä. Nuorten kiinnittäminen alueille on oleellista maakuntien elinvoimalle ja menestymiselle. Nuorten näkökulmia kuulemalla voidaan varmistaa, että heidän äänensä tulee huomioiduksi alueellisessa päätöksenteossa.

Kainuun liitto halusi osallistaa nuoria vuoden 2025 aikana toteutettavassa maakuntasuunnitelman ja -ohjelman laatimisprosessissa. E2 Tutkimus suunnitteli ja fasilitoi nuorten osallistamistyön [Kainuun liiton toimeksiannosta](#). Tämä raportti kuvaa työn keskeisen sisällön.

Kainuun liiton aloite on hyvä esimerkki siitä, kuinka nuorten näkökulmat voidaan huomioida maakuntaohjelmissa. On tärkeää, että meillä on alueita, joissa nuorten ääni kuuluu.

Helsingissä 19.12.2025

Jenni Simonen

Johtaja, E2 Tutkimus



TYÖN TAUSTA

Koska Kainuun päättäjien keski-ikä on korkea, monet henkilöt, jotka nyt laativat ja hyväksyvät suunnitelmia, eivät pitkällä aikavälillä ole mukana niiden toteutuksessa. Siksi on erityisen tärkeää varmistaa, että nuoremman sukupolven näkemykset otetaan huomioon ja että nuorten näkökulmat huomioidaan tulevaisuuden suunnitelmissa ja tavoitteenasettelussa.

Mun tulevaisuus Kainuussa - osallisuustyön tarkoitus oli saada nuoret osaksi maakuntasuunnitelman ja -ohjelman valmisteluprosessia aidosti ja vaikuttavasti. Osallisuustyön kohdejoukkona olivat 15–29-vuotiaat nuoret ja nuoret aikuiset. Työssä kehitettiin uusia osallistamisen ja kuulemisen tapoja. Osallistamisen tavoitteena oli paitsi kuulla nuoria, myös lisätä Kainuun kiinnostavuutta ja vetovoimaa nuorten silmissä.

Työn vaiheet suunniteltiin E2 Tutkimuksen ja Kainuun liiton yhteistyönä. Työn käytännön toteutuksesta ovat vastanneet YTM, asiantuntija **Tuija Väyrynen**, VTT, johtaja **Jenni Simonen** sekä FM, asiantuntija **Roosa Veijola**.



1. Osallisuustyön käynnistäminen: Kainuun tulevaisuuskeskustelut

Osallisuustyö aloitettiin Kainuun tulevaisuuskeskusteluilla. Keskustelujen keskeisenä tavoitteena oli kartoittaa, mitä nuoret pitävät tärkeänä Kainuun elinvoimaisuuden ja vetovoiman kannalta omasta näkökulmastaan. Keskusteluissa pohdittiin Kainuun tulevaisuuskuvia ja skenaarioita: millainen on nuorten näköinen Kainuu tulevaisuudessa ja mitä nuoret itse tekisivät, jotta entistä useampi nuori valitsisi asuinmaakunnakseen Kainuun. Lisäksi selvitettiin, miten nuoret kuvaavat maakunnan vahvuuksia ja kehityskohteita. Näin varmistettiin seuraavan osallistamisvaiheen relevantti sanoitus ja toteutus, jossa nuorten ajatuksia ja kehitysehdotuksia kysytään laajemmalla joukolla nuoria.

Kolme ryhmäkeskustelua toteutettiin Teams-alustalla helmikuussa 2025. Keskustelut kestivät 60–90 minuuttia. Niihin kutsuttiin nuoria vaikuttajaryhmistä, kuten alueellisesta ja paikallisista nuorisovaltuustoista ja opiskelijakuntien hallituksista, koska heillä oletettiin olevan motivaatiota ja valmiuksia pohtia teemoja laajemmin. Mukana oli myös nuorten parissa työskenteleviä ammattilaisia.

Tulevaisuuskeskusteluihin osallistui yhteensä 30 nuorta ja 3 aikuista (yksi opettaja ja kaksi nuorten parissa työskentelevää ammattilaista). Nuoret edustivat monipuolisesti eri koulutusasteita ja aloja: mukana oli yläkoululaisia, lukiolaisia, ammatillisen koulutuksen opiskelijoita (mm. sähkö- ja automaatioala, turvallisuusala, ravintola-ala) sekä yksi ammattikorkeakoulun opiskelija. Suurin osa osallistujista oli kotoisin Kainuusta, mutta mukana oli myös nuoria, jotka olivat muuttaneet alueelle opiskelemaan.

Keskustelujen syötteinä käytettiin E2 Tutkimuksen [selvitystä hyvän elämän edellytyksistä Itä-Suomessa](#) sekä maakuntaohjelmatyön senhetkistä luonnosmateriaalia. Nuorilla oli lisäksi mahdollisuus tuoda vapaasti esiin omia ajatuksia ja ideoita Kainuun kehittämiseksi. Keskustelut fasilitoivat E2 Tutkimuksen nuoret asiantuntijat. Keskustelujen pohjalta saatiin arvokkaita syötteitä, joita hyödynnettiin nuorten laajemman osallistumisen valmistelussa sekä maakuntaohjelmatyön jatkossa.

2. Laaja osallistaminen: menetelmien valikoima takaa mahdollisuuden jokaisen osallistumiselle

Tulevaisuuskeskustelut antoivat tietoa siitä, miten nuoret suunnittelevat tulevaisuuttaan ja mitä he pitävät tärkeänä aluekehityksessä. Keskusteluiden pohjalta tunnistettiin merkityksiä, joita nuoret liittävät asuinalueisiin ja tulevaisuuden suunnitelmiinsa. Lisäksi tarkasteltiin nuorten suhdetta osallistumiseen ja instituutioihin, kuten nuorisopalveluihin ja oppilaitoksiin.

Seuraavassa osallistamisvaiheessa kainuulaisia nuoria pyrittiin kuulemaan laajasti. Tätä vaihetta varten kehitettiin useita kuulemisen tapoja. *Työkalupakkiin* valittiin kolme erilaista menetelmää: verkkokysely, *This or that* –vaikuttajan vartti sekä vapaamuotoisempi kuvakampanja. Työkaluja voitaisiin hyödyntää tarpeen mukaan erilaisissa tilanteissa.

Nuoria pyrittiin tavoittamaan suoraan ja avainhenkilöiden kautta (opettajat, nuorten kanssa työskentelevät). Nuorille ja heidän kanssaan työskenteleville tarjottiin erilaisia osallistumistapoja. Yläkoulun opettajille tarjottiin vaikuttajan vartti – osallistumisessioita toteutettavaksi osaksi oppitunteja. Työpajatoiminnassa ja esimerkiksi vaikeasti vammaisten nuorten kanssa työskentelevien kanssa keskusteltiin kuvakampanjamaisesta toteutuksesta. Tavoitteena oli, että kaikille halukkaille nuorille löytyisi väylä osallistua.

Nuoria tavoitettiin laajasti esimerkiksi opettajien kautta, ja toteutustavasta sovittiin heidän kanssaan. Kaikissa yhteyksissä käyttöön valikoitui verkkokysely, joka oli nuorille saavutettava, nopea ja helppokäyttöinen. Useat kainuulaiset 9.-luokkalaiset vastasivat kyselyyn osana oppituntia. Kysely toteutettiin Webropol-työkalun avulla ja se oli avoinna 6.5.-1.6.2025. Kyselyä levitettiin kouluissa ja oppilaitoksissa, nuorisotyön, urheiluseurojen ja esimerkiksi alueellisen nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hallitusten sekä sosiaalisen median kautta. Halukkaiden kyselyyn vastanneiden nuorten kesken arvottiin lahjakortteja.

Kyselyyn vastasi 321 15-29-vuotiasta nuorta. Vastauksia saatiin kaikista Kainuun kunnista. (Kyselyyn vastanneiden tarkemmat taustatiedot ks. 18).

3. Vuorovaikutus ja vaikuttavuuden varmistaminen

Nuorten kuuleminen ei riitä, vaan osallisuuden kokemus syntyy vaikuttavuudesta. E2 Tutkimuksen asiantuntijat kokosivat edellä esitellyillä keinoilla Kainuun liitolle nuorten syötteitä hyödynnettäväksi maakuntaohjelman ja -suunnitelman laatimisprosessissa. Tavoitteena oli aito vuoropuhelu ja vuorovaikutus nuorten ja ohjelmaproessin välillä sekä vaikuttavuuden varmistaminen. Nuorten ensimmäiset syötteet tulevaisuuskeskusteluista toimitettiin huhtikuussa 2025 ja laajemman kyselyn anti otettiin mukaan maakuntaohjelman valmisteluun syyskuussa 2025.

Kerättyä aineistoa voidaan hyödyntää myös monella muulla tavalla. Suunnitteilla on ollut esimerkiksi podcast-jakso, jossa käsitellään nuorten näkemyksiä Kainuusta.

4. Raportointi: nuorten sanoitus esiin

Monikanavainen aineistonkeruu tuotti rikkaan aineiston nuorten ajattelusta Kainuussa. Työstä raportoitiin maakuntaohjelman ja -suunnitelman laatimisesta vastaaville tahoille. Lisäksi siitä tuotettiin oheinen loppuraportti, jota moni muukin toimija voi hyödyntää toiminnassaan.

Verkostojen rakentaminen

Osallisuustyö näkyväksi nuorten kanssa työskentelevien parissa

Osallisuustyötä esiteltiin Mannerheimin lastensuojeluliiton Lapsen ja nuoren kohtaaminen –seminaarissa sekä alueellisen nuorisovaltuuston kokouksessa. Näiden kohtaamisten kautta saatiin hyviä kontakteja nuorten tavoittamiseksi laajemmin.

Aineiston hankinnassa hyödynnettiin myös aikaisemmin rakennettuja verkostoja ja yhteistyökumppanuuksia.

Tulevaisuuskeskusteluiden kautta saatiin laajennettua entisestään verkostoa nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Yhteinen intressi nuorten kuulemiseksi siivitti yhteistyötä nuorisotyön toimijoiden ja oppilaitosten kanssa.

Somealustat yhteistyön tukena

Osallisuustyötä varten perustettiin oma Instagram-tili, jonka kautta erityisesti vapaammin toimivia nuorten ryhmiä, kuten opiskelijakuntien hallitustoimintaa, voitiin tavoittaa.

Sosiaalisen median tili mahdollisti myös tuttujen toimijoiden helpon sitoutumisen: he pystyivät levittämään jo julkaistuja postauksia ja tietoa osallisuustyöstä seuraajakunnilleen.



Kuvakaappaus osallisuustyön instagram-videosta

1. Tulevaisuuskeskustelut – nuorten näkemyksiä Kainuusta ja tulevaisuudesta



Tulevaisuus Kainuussa

Useimmat tulevaisuuskeskusteluiden osallistajat **ilmaisivat halunsa muuttaa pois Kainuusta opintojen valmistumisen jälkeen**, koska he halusivat muuttaa isommalle paikkakunnalle. Erityisesti ammattikoulussa opiskelevat kuitenkin ajattelivat, että oman tulevaisuuden voisi rakentaa Kainuuseen, mikäli he löytävät töitä. Esimerkiksi eräs opiskelija totesi: *"Se vähän riippuu [--], vaikka ei löytyisikään töitä. Mutta sitten jos löytyisi naapuripitäjästä, niin välimatkasta riippuu sitten kanssa."*

Sellaiset nuoret, jotka olivat suunnitelleet yläkoulun tai lukion jälkeisiä opintoja kertoivat, että heidän on muutettava, jos haluavat opiskella jotain tiettyä alaa tai tietyssä oppilaitoksessa. **Osa nuorista oli löytänyt itselleen sopivan koulutusalan Kainuusta eikä harkinnut poismuuttoa.** Opinnot olivat kuitenkin nuorten ajatuksissa etusijalla: jos oma ala oli löytynyt, opiskeluhaaveista ei oltu valmiita joustamaan vain siksi, että poismuutto olisikin jossain määrin pakonomainen tilanne.

Aina Kainuusta pois lähtemisen motivaationa eivät olleet opinnot tai työ. Eräs nuori kertoi kokeneensa kiusaamista ja haluavansa vaihtaa maisemaa. Nuoret nostivat esille myös halun nähdä ja kokea muita paikkakuntia tai esimerkiksi isompia kaupunkeja ja niiden elämää.

Osalle nuorista tulevaisuuden suunnitelmat olivat vielä hyvinkin auki. Yksi nuori toteaa, että *"en tiedä mitään [tulevaisuudesta]. En ole miettinyt - että ei. Ei vielä silleen varmasti tiedossa, kun ei edes varmasti tiedä että mitä tekee huomenna, niin en tiedä mitä teen tulevaisuudessa."* Tämä *perspektiivi* ohjasi vahvasti myös laajemman osallistamisen suunnittelua.

"En tiedä mitään [tulevaisuudesta]. En ole miettinyt - että ei. Ei vielä silleen varmasti tiedossa, kun ei edes varmasti tiedä että mitä tekee huomenna, niin en tiedä mitä teen tulevaisuudessa."

Iso, pieni ja tuttu Kainuu

Vaikka keskusteluissa arvioitiin Kainuuta, nuorten ajatukset suuntautuivat monesti omaan kokemuksen kautta heidän asuinpaikkakuntaan. **Kainuu miellettiin oman asuinseudun kautta.** Monet osallistujista olivat Kajaanista, mutta kokivat siitä huolimatta asuvansa "pienellä paikkakunnalla". Pienellä paikkakunnalla kasvaminen koettiin sekä hyväksi että huonoksi asiaksi. Yhtäältä tiiviistä yhteisöstä saa turvaa. Toisaalta osa nuorista koki ahdistavaksi sen, että kaikki tuntuvat tuntevan toisensa ja tietävät toistensa asiat.

Moni osallistuja kertoi myös kokemuksiaan Kajaanin pienemmistä paikkakunnista tai kylistä. Siellä tiiviit yhteisöt saavat monelta osin samanlaista palautetta: niissä on hyvät ja huonot puolensa. Eräs opiskelija kuvasi tilannetta: *"[Täällä] tuntee joka ikisen vastaantulijan naamasta tai vähintään autosta"*. Toinen nuori kertoi halustaan asua eri paikkakunnalla ja työskennellä toisella, jottei työ ja yksityiselämä sekoittuisi liikaa.

Osa nuorista koki pikkupaikkakuntaisuuden vaikuttavan myös seurustelusuhteiden muodostukseen. Osa ei halunnut etsiä kumppania samalta paikkakunnalta, koska *"kun ne [potentiaaliset seurustelukumppanit] tunsin kaikki niin entuudestaan aika pitkälti niin - tai sitten ne oli kavereita keskenään tai sitten oli jotain sukua mulle"*.

Kokemus pienestä paikkakunnasta oli monelle hyvin myönteinen. Eräs osallistuja paaluttaa pienen kylän eduksi sen, että kaikki tuntevat toisensa: *"Musta tuntuu, että siellä [pienessä kylässä] pystyy paremmin olla oma itsensä, kun esimerkiksi just Kajaanissa. [--] Kajaanissa ehkä täällä ajattelee, että on enemmän niin kun katseita, jotka sitten katsoo – niin pitää vähän niin kun olla esimerkkinä ja olla – paremmin käyttäytyä, että ei tule mitään katseita tai että ei aleta haukkumaan. Mutta tuolla pienemmällä kylällä niin siellä pystyy enemmän olla kuin kaikki kuitenkin tuntee sut"*.

Pienet yhteisöt luovat turvaa, mutta aiheuttavat myös yksinäisyyttä

Tiiviin yhteisön nähtiin luovan turvaa, mutta toisaalta se voi myös aiheuttaa yksinäisyyttä, jos ei sopeudu yhteisöön. Eräs nuori ajatteli, että Kainuu on homofobinen ja rasistinen, mikä vaikeuttaa omana itsenä olemista. Hän kertoi, että syrjintä on hänen mielestään yleistä ja ettei hän esimerkiksi itse voi olla täysin oma itsensä. Nuoret kuitenkin pääasiassa painottivat, että **omana itsenä oleminen on mahdollista Kainuussa siinä missä muuallakin**, kuten eräs nuori ilmaisi: *"Mä itse en näe, että se on välttämättä paikkakunnasta kiinni, vaan ehkä lähinnä, että millaisia ihmisiä siellä on ja keneen tutustut"*.

Nuoret pitivät Kainuuta turvallisena paikkana, jossa voi liikkua myöhään illalla yksin. Luonnonläheisyys ja rauhallisuus tulevat esiin kaikissa keskusteluissa, ja niitä arvostetaan. Moni nuori oli varsin tyytyväinen siihen, millaista **tekemistä ja kokemuksia Kainuu tarjoaa**. Esimerkkejä esitettiin erilaisista kylätapahtumista, kuten Kajaanin markkinakadusta ja Paltamon jääratakisoista sekä Kuhakunkutapahtumasta. Myös liikuntapaikat, harrastusmahdollisuudet ja esimerkiksi kansalaisopistot saivat kiitosta. Nuoret ajattelivat myös, että erilaisiin asioihin pääsee helposti mukaan: *"jos järjestää jotain niin jos haluat siihen päästä, niin se on melkein 100 prosenttisen [varmaa]"*.

"Jos järjestää jotain niin jos haluat siihen päästä, niin se on melkein 100 prosenttisen [varmaa]".

Nuoret toivovat tekemistä ja nuorten kulttuuria

Monet nuoret kuitenkin kokivat, että **Kainuussa pitäisi järjestää enemmän tekemistä, tapahtumia ja kohtaamista nuorille**. Erilaisten tapahtumien ja yhteisen tekemisen kautta myös muualta muuttaneiden olisi helpompi tutustua uusiin ihmisiin. Nuorista itsestään löytyi esimerkiksi talkoohenkeä järjestämiseen. Osa koki, että Kainuussa olisi tekemistä ja tapahtumia, mutta **nuoret eivät aina ole tietoisia niistä**.

Nuorten kanssa työskentelevä henkilö kertoi, että monet nuoret kokevat Kainuun koulutusmahdollisuuksien puutteen ongelmaksi. Hän mainitsi, että erityisesti lukion päättävät nuoret kokevat, että Kainuussa ei ole tarpeeksi **korkeakoulutusmahdollisuuksia, mikä pakottaa heidät muuttamaan muualle**. Hän myös kertoi, että monella pienen paikkakunnan nuorella ei ole riittäviä valmiuksia muuttaa pienestä kylästä suureen kaupunkiin toiseen asteen opintojen perässä. Yläasteikäisiltä vaaditaan paljon rohkeutta ja kykyä ottaa kokonaisvaltaisesti vastuuta omasta elämästään, jos he haluavat muuttaa opintojen perässä pois pienemmistä kylistä. Osa opiskelijoista keskeyttää koulutuksen ja palaa kotipaikkakunnalle. Valmiuksien tai uskalluksen puute voi myös ajaa nuoren tekemään koulutusvalinnan sen perusteella, mikä on lähellä kotia. Myös taloudellinen eriarvoisuus näkyy nuorten mahdollisuuksissa (esim. autottomuus).

Tulevaisuuden skenaariot

Keskusteluissa käytiin läpi tulevaisuuden skenaarioita, jotka kuvastivat Kainuun alueen mahdollisia kehityskulkuja tai niihin liittyviä elementtejä vuoteen 2045 mennessä. Osa teemoista oli selkeästi nuorille vaikeampia hahmottaa, kun taas nuorten arkea lähellä olevat asiat herättivät enemmän keskustelua.

Etätyö Kainuun valttikorttina

Etätyön kukoistaminen nähtiin mahdollisuutena, joka voisi houkutella uusia asukkaita Kainuuseen ja tuoda alueelle elinvoimaa. Etätyön tarjoamat joustavat työskentelymuodot nähtiin positiivisina, mutta samalla todettiin, että kaikilla toimialoilla etätyö ei ole mahdollista. Moni nuori peilasi etätyön mahdollisuuksia ihmislähtöisiin toimialoihin, joissa fyysinen kohtaaminen on toistaiseksi arkea.

Koulutuksen kehittäminen

Investoinnit koulutuksen kehittämiseen nähtiin tärkeinä. Eräessä keskustelussa puhuttiin siitä, että Kainuuseen ei välttämättä tarvitse perustaa uusia yliopistollisia tutkintoja. Sen sijaan ehdotettiin, että alueella voisi olla esimerkiksi virtuaalikorkeakoulu tai hybridimalli, jossa yhdistetään etä- ja lähiopetusta. Tällainen malli voisi houkutella nuoria jäämään alueelle ja suorittamaan jatko-opintojaan. Eräs osallistuja näkikin koulutuksen lisäämisessä myös haasteita:

”En nyt ehkä ihan kannattaisi sitäkään, että keksittäisiin jotain uusia tutkintoja tai lisättäisiin yliopistotutkintopaikkoja tänne Kainuuseen. [--] Sehän johtaa semmoiseen tilanteeseen että, yliopistokoulutuspaikkoja on liikaa suhteessa niihin lapsiin, jotka syntyy ja sitten menee sinne yliopistoon ja sitten koulutetaan ihmisiä työttömäksi ja se on nyt aika kestänytöntä”

Tulevaisuuden skenaariot

Matkailu

Matkailun ja liikenneyhteyksien kehittäminen nähtiin tärkeänä osana Kainuun kehittämistä ja matkailun mahdollisuuksia. Kokonaan sähköinen lentoliikenne sai osan nuorista naurahtamaan epäuskoisesti, mutta osa aidosti toivoi ekologisen lentoliikenteen mahdollisuuksia ja sitä myötä etuja matkailuun. Ehdotettiin, että Kainuu voisi hyötyä virtuaalimatkailusta, jossa tarjotaan virtuaalisia elämysretkiä ulkomaisille matkailijoille. Tämä voisi houkutella varakkaita turisteja alueelle ja parantaa Kainuun saavutettavuutta ja vetovoimaisuutta. Toisille virtuaalimatkailu kuulosti dystopialta, josta puuttuu matkailun olennaiset piirteet, kuten ihmisten kohtaaminen ja paikallisten ruokien syöminen.

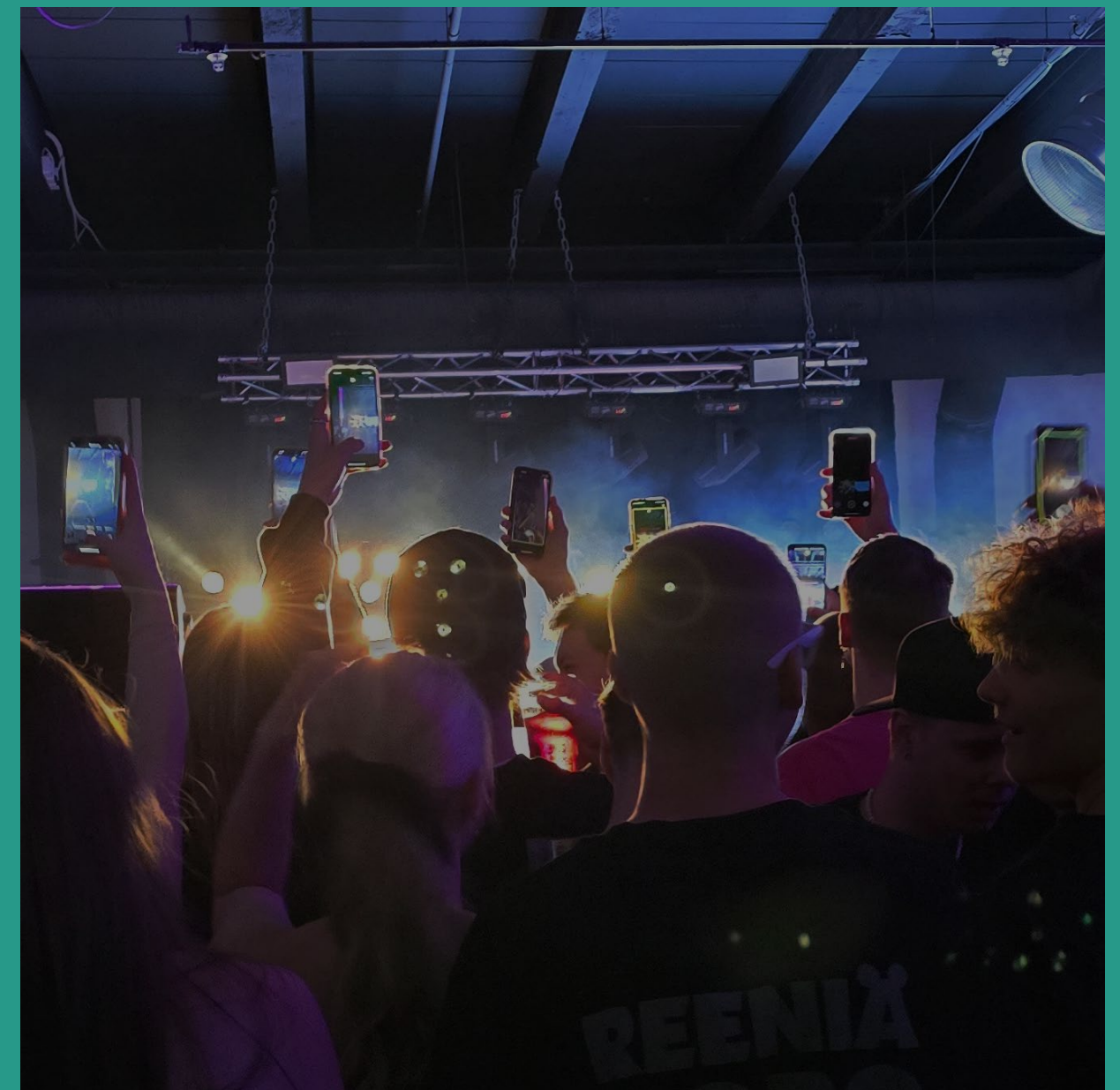
Kestävä kehitys

Keskusteluissa korostettiin kestävän kehityksen merkitystä Kainuun alueella. Kaivannaisteollisuus herätti nuorissa ristiriitaisia tunteita: sen hyödyt tunnistetaan, mutta kestävyydestä ei olla täysin vakuuttuneita. Kaivannaisteollisuutta voisi lisätä, mutta se tulisi tehdä kestävällä tavalla, joka huomioi ympäristönäkökohdat.

”Se [kaivannaisteollisuuden lisääminen] pitäisi pystyä tekemään semmoisella taidolla ja tekniikalla, että se olisi mahdollisimman huomaamatonta.”

#MunTulevaisuusKainuussa

2. Verkkokysely Kainuun nuorille

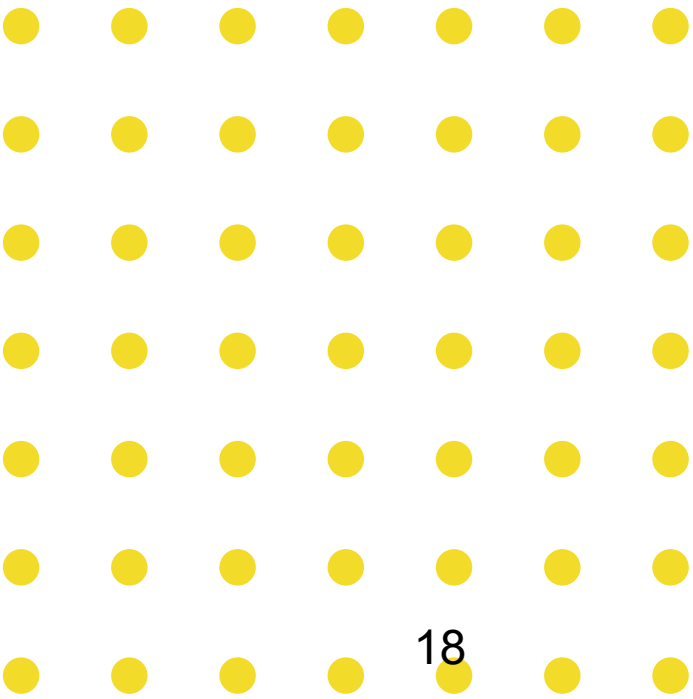


Kysely- vastaajat

Taustatiedot

	(N)	(%)
Kaikki	321	100
Sukupuoli		
Miehet	129	40
Naiset	180	56
Muu / en halua sanoa	12	4
Ikäryhmä		
15–17-vuotiaat	245	76
18–29-vuotiaat	76	24
Asuinkunta		
Hyrynsalmi	17	5
Kajaani	197	61
Kuhmo	57	18
Paltamo	2	1
Puolanka	18	6
Ristijärvi	5	2
Sotkamo	17	5
Suomussalmi	8	3

	(N)	(%)
Päätoimi		
Opiskelija	281	88
Työssäkäyvä	25	8
Muu	15	5
	(N)	(%)
Koulutusaste		
Peruskoulu	169	53
Lukio	54	17
Ammatillinen koulutus	78	24
Ammattikorkeakoulu	15	5
Yliopisto	5	2

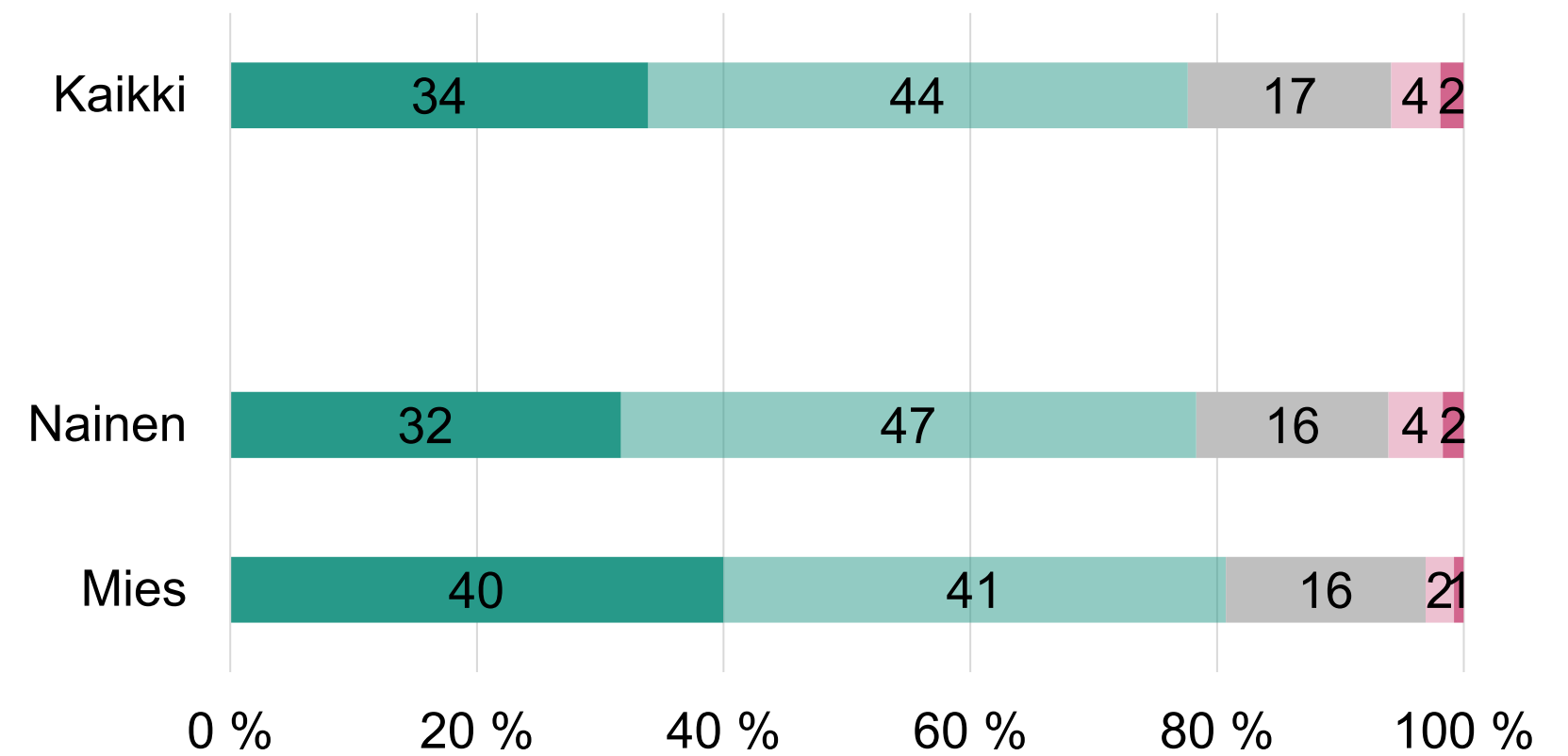


Tulevaisuus on valoisa – Kainuussa ja muualla

Valtaosa nuorista suhtautuu elämäänsä myönteisesti

- Valtaosa kyselyyn vastanneista kainuulaisista nuorista suhtautuu omaan tulevaisuuteensa erittäin (34 %) tai jokseenkin (44 %) myönteisesti.
- Nuorten naisten ja miesten väliset erot ovat vähäisiä. Miehistä on kuitenkin hieman enemmän niitä, jotka suhtautuivat omaan tulevaisuuteensa erittäin myönteisesti.

Kuvio 1. Suhtaudun tulevaisuuteeni...(Sukupuolen mukaan, %)

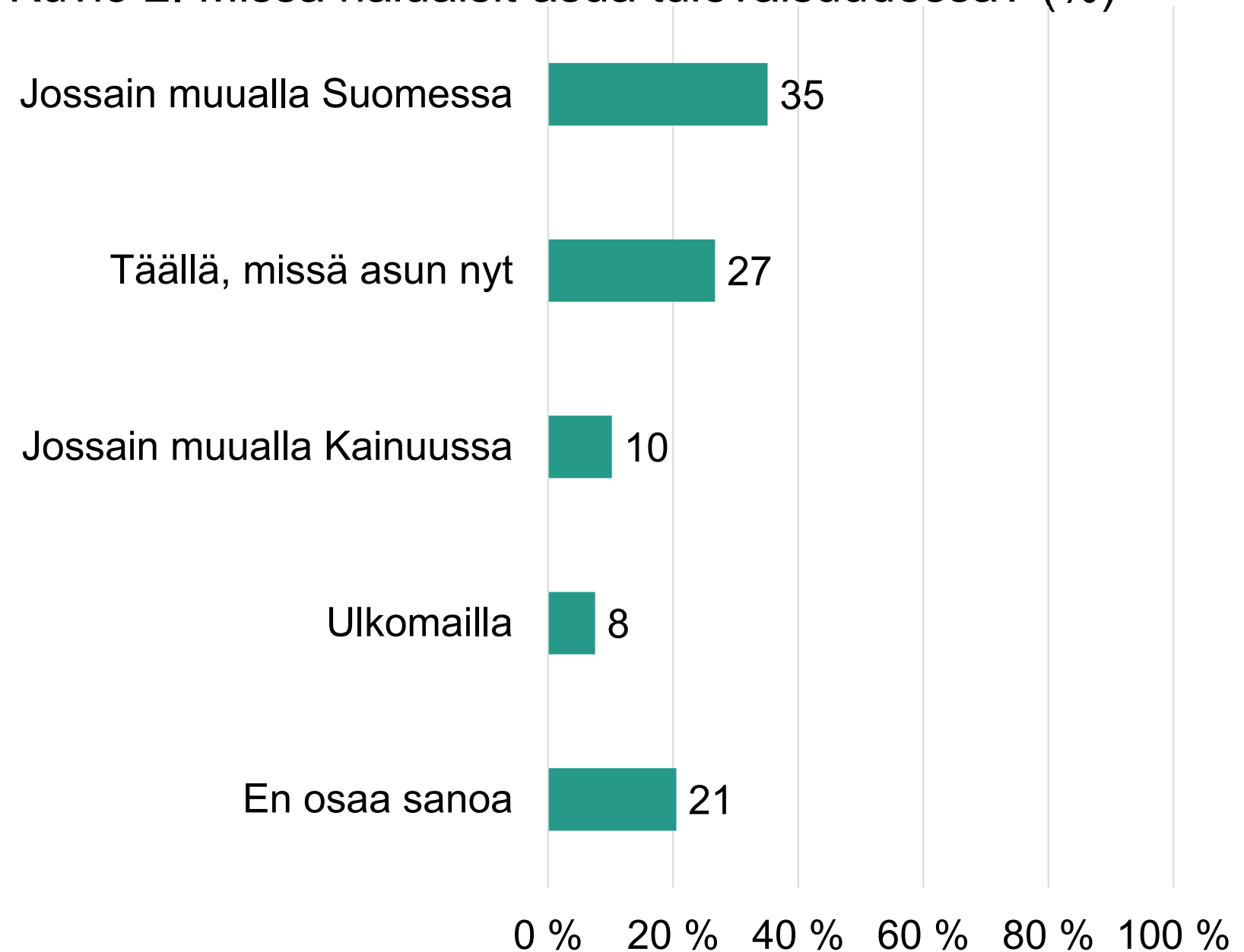


- Erittäin myönteisesti
- Jokseenkin myönteisesti
- En myönteisesti enkä kielteisesti
- Jokseenkin kielteisesti
- Erittäin kielteisesti

Nuoret ovat jakautuneita tulevaisuuden asuinpaikkatoiveissaan

- Joka kolmas kyselyyn vastannut nuori haluasi jäädä nykyiselle asuinpaikkakunnalleen (27 %) tai muuttaa tulevaisuudessa Kainuun sisällä (10 %).
- Noin kolmannes haluasi asua tulevaisuudessa jossain muualla Suomessa.
- Monelle tulevaisuus oli kuitenkin vielä avoinna: viidennes nuorista ei tiedä, missä haluaisi asua tulevaisuudessa.

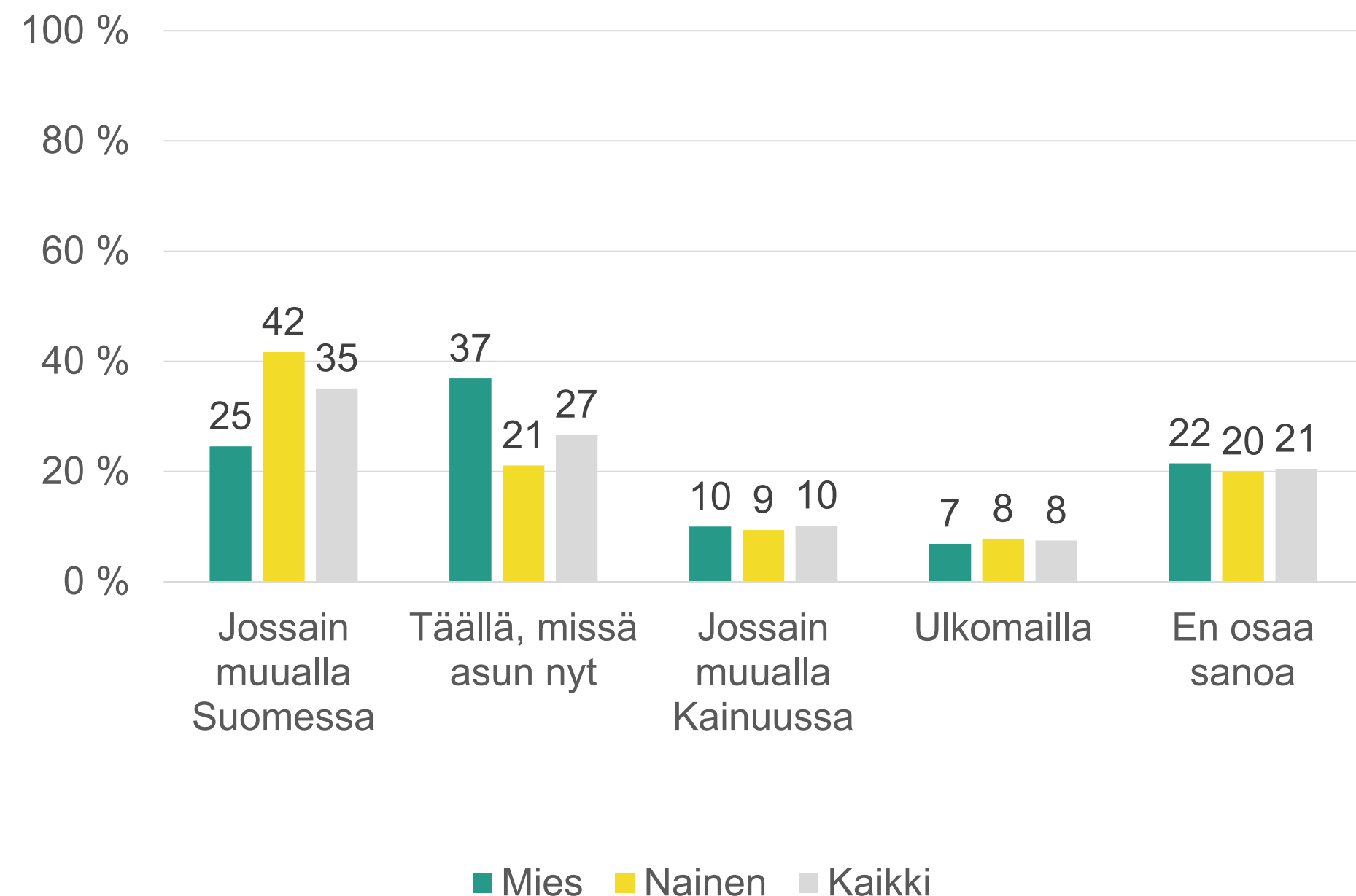
Kuvio 2. Missä haluaisit asua tulevaisuudessa? (%)



Nuorilla naisilla on miehiä useammin muuttohaluja Kainuun ulkopuolelle

- Kyselyyn vastanneista nuorista kainuulaisista naisista vajaa puolet (42 %) ajattelee, että haluaisi asua tulevaisuudessa jossain muualla Suomessa kuin Kainuussa. Nuorista miehistä näin ajattelee joka neljäs (25 %)
- Nuoria miehiä houkuttelee sen sijaan useammin kotiseudulle jääminen: 37 prosenttia heistä haluaisi asua tulevaisuudessa siellä, missä asuu nyt.
- Kainuun sisäinen muutto ja ulkomailla asuminen ovat yhtä yleisiä toiveita nuorilla miehillä ja naisilla.

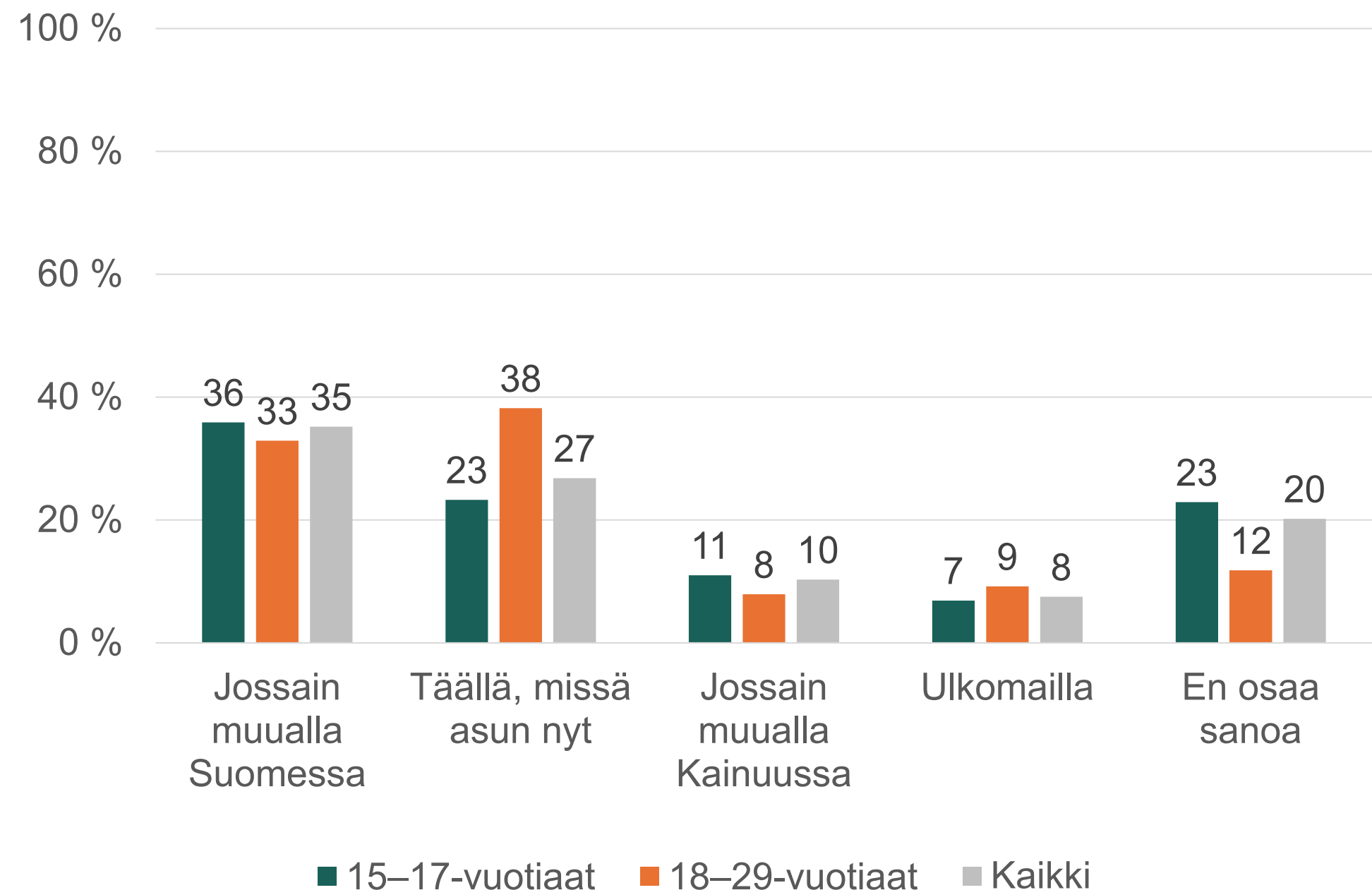
Kuvio 3. Missä haluaisit asua tulevaisuudessa? (Sukupuolen mukaan, %)



18–29-vuotiaissa on nuorempia enemmän asuinseudulle kiinnittyneitä

- Ikä ei juurikaan vaikuta siihen, kuinka halukkaita nuoret ovat muuttamaan muualle Suomeen. Noin kolmannes kaikista kyselyyn vastanneista nuorista ajattelee näin iästä riippumatta.
- Yli 18-vuotiailla nuorilla tulevaisuuden suunnitelmat voivat olla jo nuorempia pidemmällä: enää noin joka kymmenes heistä ei osaa sanoa, missä haluaisi tulevaisuudessa asua. 18–29-vuotiaissa on sen sijaan nuorempia selvästi enemmän niitä, jotka haluaisivat asua tulevaisuudessa siellä, missä asuvat nyt.

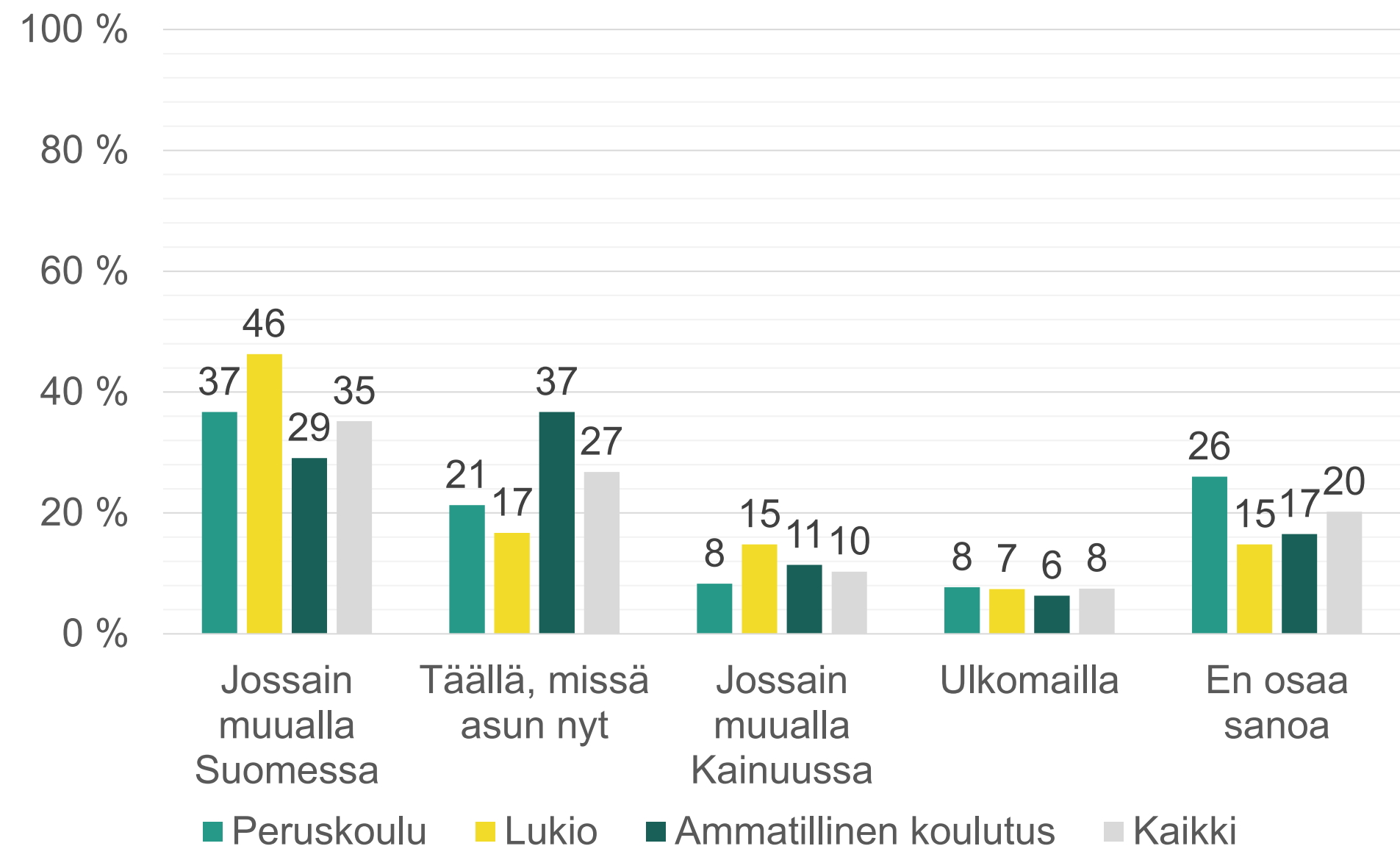
Kuvio 4. Missä haluaisit asua tulevaisuudessa? (Ikäryhmän mukaan, %)



Ammatillinen koulutus kiinnittää alueelle, lukio-opiskelijat haaveilevat tulevaisuudesta muualla Suomessa

- Lukiotaustaiset kyselyyn vastanneet nuoret ovat muita valmiimpia harkitsemaan poismuuttoa Kainuusta. Lähes puolet (46 %) haluaisi asua jossain muualla Suomessa.
- Ammattikoulutustaiset nuoret sen sijaan ovat muita selvästi halukkaampia asumaan nykyisessä asuinkunnassaan myös tulevaisuudessa.
- Peruskoulutustaisissa nuorissa on eniten niitä, jotka vielä puntaroivat tulevaisuuttaan eivätkä osaa sanoa, missä haluaisivat asua tulevaisuudessa.

Kuvio 5. *Missä haluaisit asua tulevaisuudessa?* (Koulutuksen mukaan, %)



Loputtomat mahdollisuudet houkuttelevat muualle Suomeen

Useampi kuin joka kolmas kyselyyn vastannut nuori haluaisi **tulevaisuudessa asua muualla Suomessa**. Monet ajattelevat näin, koska nykyisessä asuinpaikassa ei ole riittävästi mahdollisuuksia tulevaisuutta varten. Avoimissa perusteluissa esille nousevat toiveet paremmista työpaikoista, jatko-opintomahdollisuuksista ja aktiivisemmasta kaupunkielämästä. Useat nuoret kokevat, että pienet paikkakunnat eivät tarjoa tarpeeksi virikkeitä, tapahtumia tai sosiaalisia kontakteja. Muuttaminen isompaan kaupunkiin nähdään keinona laajentaa näkökulmia ja rakentaa omaa tulevaisuutta.

Toisaalta osa nuorista myös kuvaa, että haluaa käydä asumassa jossain muualla, mutta mahdollisesti palata myöhemmin omalle kotiseudulleen.

”Haluan nähdä uusia paikkoja ja irrottautua kotipaikkakunnalta” (18-vuotias nainen)

”Siellä [muualla Suomessa] on paremmat mahdollisuudet opiskeluun, töiden saamiseen ja muiden ihmisten näkemiseen. Kaikki kulttuuritapahtumat yms. on isommissa kaupungeissa. Oletettavasti työskentelyn, opiskelun ja perheen jälkeen voisin muuttaa takaisin Kajaaniin siinä 30–40v.”
(18-vuotias nainen)

”Ei oo tulevaisuudelle mahdollisuuksia näin pienessä paikassa.” (18-vuotias mies)

”Koska Kainuussa ei ole työtä eikä tulevaisuudennäkymiä. Täällä on hiljaista ja rauhallista, mutta muita etuja ei ole.”
(25-vuotias nainen)

”Tulen muuttamaan pois Kainuusta yliopistokaupunkiin. Tutkinnon suorittuani minulla tuskin on mitään erityistä syytä palata takaisin.”
(19-vuotias mies)

Perinteiset asiat kiinnittävät nuoria kotiseudulle

Reilu neljännes kyselyyn vastanneista nuorista haluaa asua tulevaisuudessa siellä, missä he asuvat tälläkin hetkellä. Nuoret perustelevat haluaan jäädä kotiseudulle esimerkiksi sillä, että se koetaan turvalliseksi, tutuksi ja elämän kannalta toimivaksi. Monelle perhe, ystävät ja muut läheiset kiinnittävät heitä nykyiselle asuinpaikkakunnalle. Myös työt, luonnonrauha ja paikkakunnan sopiva koko ja viihtyvyys mainitaan.

Moni nuori, joka halusi tulevaisuudessakin asua nykyisellä paikkakunnalla näkee kunnan positiivisessa valossa paikkana, jossa on riittävästi palveluita, työmahdollisuuksia ja läheisiä ihmisiä. Nuoret korostavat kotiseuturakkautta, perheen ja ystävien läheisyyttä sekä luonnon rauhaa. Asuinpaikkaa pidetään sopivan kokoisena – ei liian suurena eikä liian pienenä. Arki on siellä yksinkertaiseksi ja mielekkääksi.

*”Opiskeluaikoinani KAO:ssa suoritin oppisopimuksen [--], ja sen jälkeen minulle tarjottiin vakituista työsopimusta. Joten **minulla on kaikki mitä tarvitsen** [--].” (22-vuotias nainen)*

*”Kajaani on minulle tärkeä ja rakas paikka. **Haluan asua täällä, koska viihdyn täällä parhaiten. Tämä on sopivan kokoinen kaupunki.**” (22-vuotias nainen)*

”Haluan asua täällä siksi, koska täällä on kaikki mitä tarvitsen ja täällä on riittävästi palveluita mitä tarvitsen. Kaverit vaikuttaa myös siihen etten halua muuttaa täältä pois.” (19-vuotias nainen)

*”**Siihen on tottunut**, missä elinympäristössä asuu ja kulkee, ja toivoo että asiat pysyisivät ennallaan tai jotain tulisi lisää, kuten viihtyvyyttä nuorille” (18-vuotias mies)*

Alueen keskus viehättää erityisesti pienempien kuntien nuoria

Joka kymmenes kainuulainen nuori kertoo haluavansa asua **jossain muualla Kainuun sisällä**.

Avoimista vastauksista voidaan nähdä, että moni pienemmän paikkakunnan nuori ajattelee muuttoa alueen kaupunkikeskukseen. Tämä on osalle mieluinen ja innostava ratkaisu. Toisille se saattaa olla pakon sanelema.

Usein Kainuun sisäistä muuttoa tulevaisuudessa motivoi se, että nykyinen asuinkunta koetaan liian pieneksi ja rajoittavaksi. Useat nuoret mainitsevat, että paikkakunnalla ei ole riittävästi palveluita tai mahdollisuuksia opiskeluun tai työntekoon. Tämä näkyi erityisesti muiden kuin kajaanilaisten nuorten vastauksissa.

"Haluan käydä muutaman vuoden muualla ja sitten palata Kuhmoon"
(15-vuotias nainen)

"Koska koen, että haluan nähdä enemmän Kainuuta." (15-vuotias nainen)

"Koska koulupaikkaani ei ole Kuhmossa"
(16-vuotias mies)

"Koulutus varmaan suurimpana syynä. Sit tää pieni paikka, eikä täältä pääse oikein mihinkään (huonot kulkuyhteydet)."
(16-vuotias nuori)

Ulkomaat lupaavat uusia kulttuureja ja kokemuksia

Alle kymmenen prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista kertoo haluavansa **tulevaisuudessa asua ulkomailla**. He kuvaavat toiveensa perustuvan haluun nähdä maailmaa, kokea uusia kulttuureja ja elää lämpimämmässä ilmastossa. Ulkomaille muuttoa perustellaan myös uteliaisuudella ja halulla saada uusia kokemuksia.

Joissakin perusteluissa esiintyy kriittisiä näkemyksiä Suomesta, kuten tyytymättömyyttä verotukseen, eläkepolitiikkaan tai kylmään ilmastoon. Ulkomaille haluavat nuoret kuvaavat sen olevan mahdollisuus parempaan elämänlaatuun ja henkilökohtaiseen kasvuun.

”Sotkamossa on urheilijan hyvä asua. Parhaat harjoitteluolosuhteet. Urheilu-uran jälkeen voin kuvitella asuvani myös muualla Suomessa/ulkomailla.” (21-vuotias nainen)

”Se on jännää ja oppii kieliä ja uusia kulttuureja.” (23-vuotias mies)

”Koska ulkomailla on lämmin ja haluan tutustua uusiin kulttuureihin sekä ihmiset ovat sosiaalisempia ulkomailla niin ehkä minustakin tulisi sosiaalisempi.” (15-vuotias nainen)

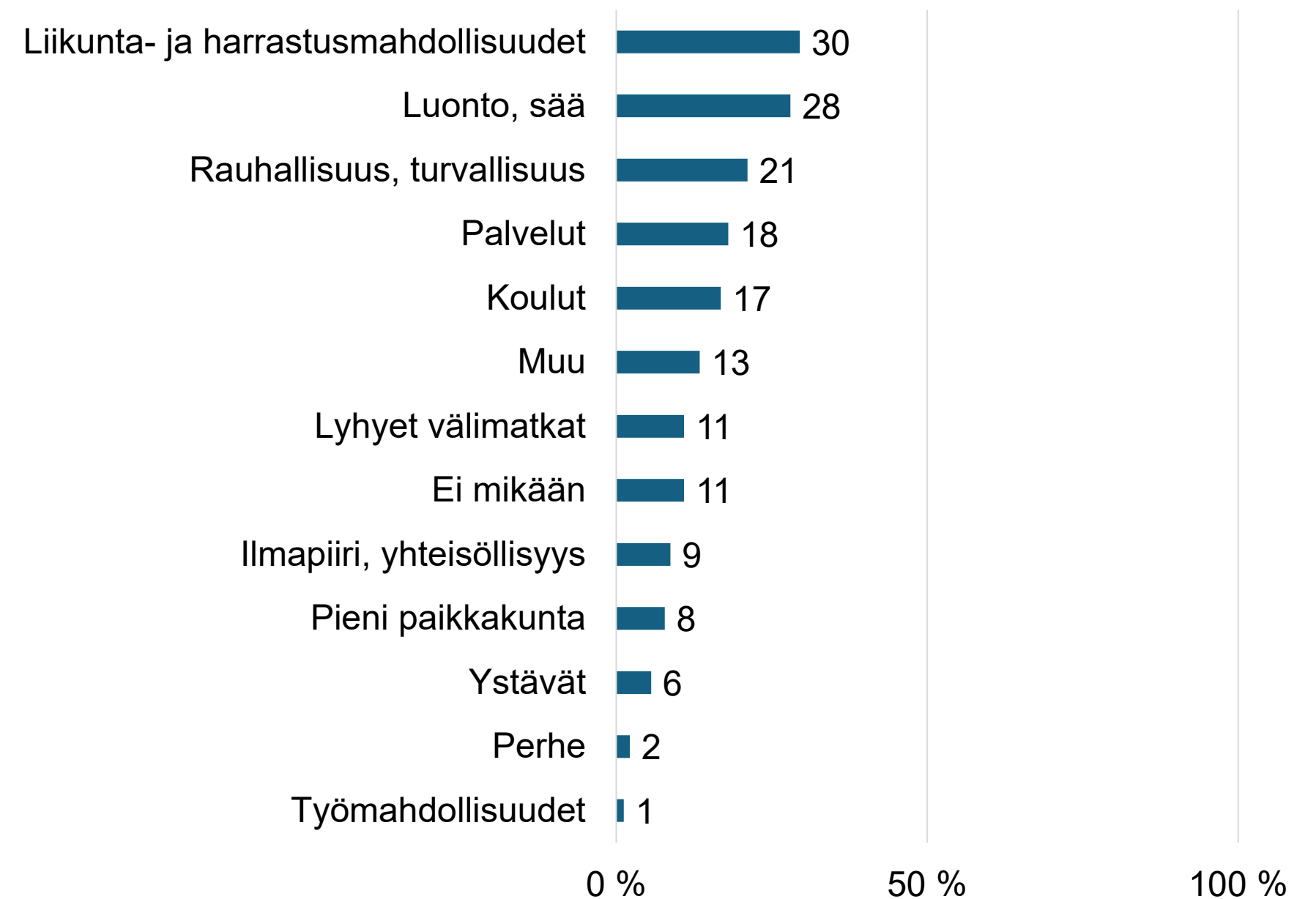
”En halua joutua Suomen surkeiden ikäluokkien eläkkeiden maksumieheksi. Myöskin verotus Suomessa on vähintään äärimmäisen perverssiä. Minulla on ystäviä enemmän ulkomailla kuin Suomessa.” (29-vuotias mies)

Nuorten näköinen Kainuu

Liikunta- ja harrastusmahdollisuudet saavat kiitosta

- Kyselyyn vastanneet nuoret kertovat avoimissa vastauksissa pitävänsä Kainuun parhaina puolina nuorten näkökulmasta hyviä liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia. Se nousee mainittujen asioiden listalla selvästi kärkipäähän yhdessä luontoon liittyvien aiheiden kanssa. Monet nuoret pitävät harrastus- ja liikuntapaikkoja hyvinä ja kertovat valikoiman olevan laaja. Myös liikunnan mahdollisuudet ympärivuotisesti saavat kiitosta nuorilta.
- Turvallisuus ja rauhallisuus nousevat myös nuorten vastauksissa esiin. Palvelut, kuten kaupat, ravintolat sekä terveys- ja hyvinvointipalvelut mainitaan myös joka viidennen nuoren vastauksessa. Näiden lisäksi nuoret puhuvat monista muista teemoista (kuvio 6). Työmahdollisuudet eivät korostu aineistossa, mikä selittynee vastaajien nuorella iällä.

Kuvio 6. *Mikä Kainuussa on parasta nuorten näkökulmasta? Mainitse 1-3 tärkeintä asiaa.* (Koodatut avoimet vastaukset, %)

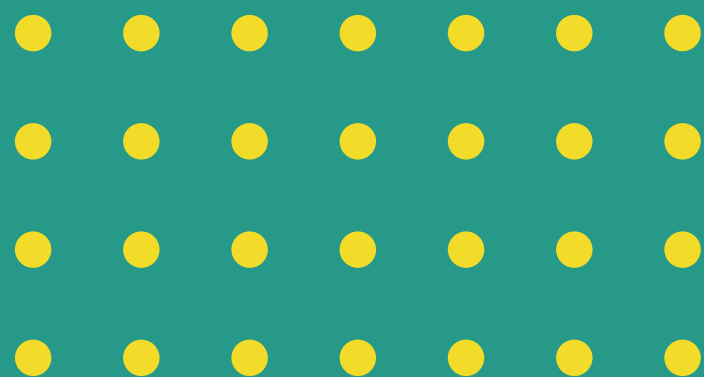


”Kainuussa on järjestetty kivasti viimeaikoina erilaisia tapahtumia kuten artistien keikat ja esim. nuorten yö. Kainuussa on hyvät koulutusmahdollisuudet kaikille, ja koulujen sisäänpääsyrajat suht matalat. Kainuussa on luonto säilytetty ja sitä arvostetaan.” (17-vuotias, nainen)

”Varmaan kaupat, kun on paljon kauppoja joista voi ostaa kaikkea kivaa. On koriskenttiä ja kaikkia urheilu paikkoja.” (15-vuotias, mies)

”[--]Ja täällä on rauhallista ja turvallista kasvattaa omaa lasta.” (22-vuotias, nainen)

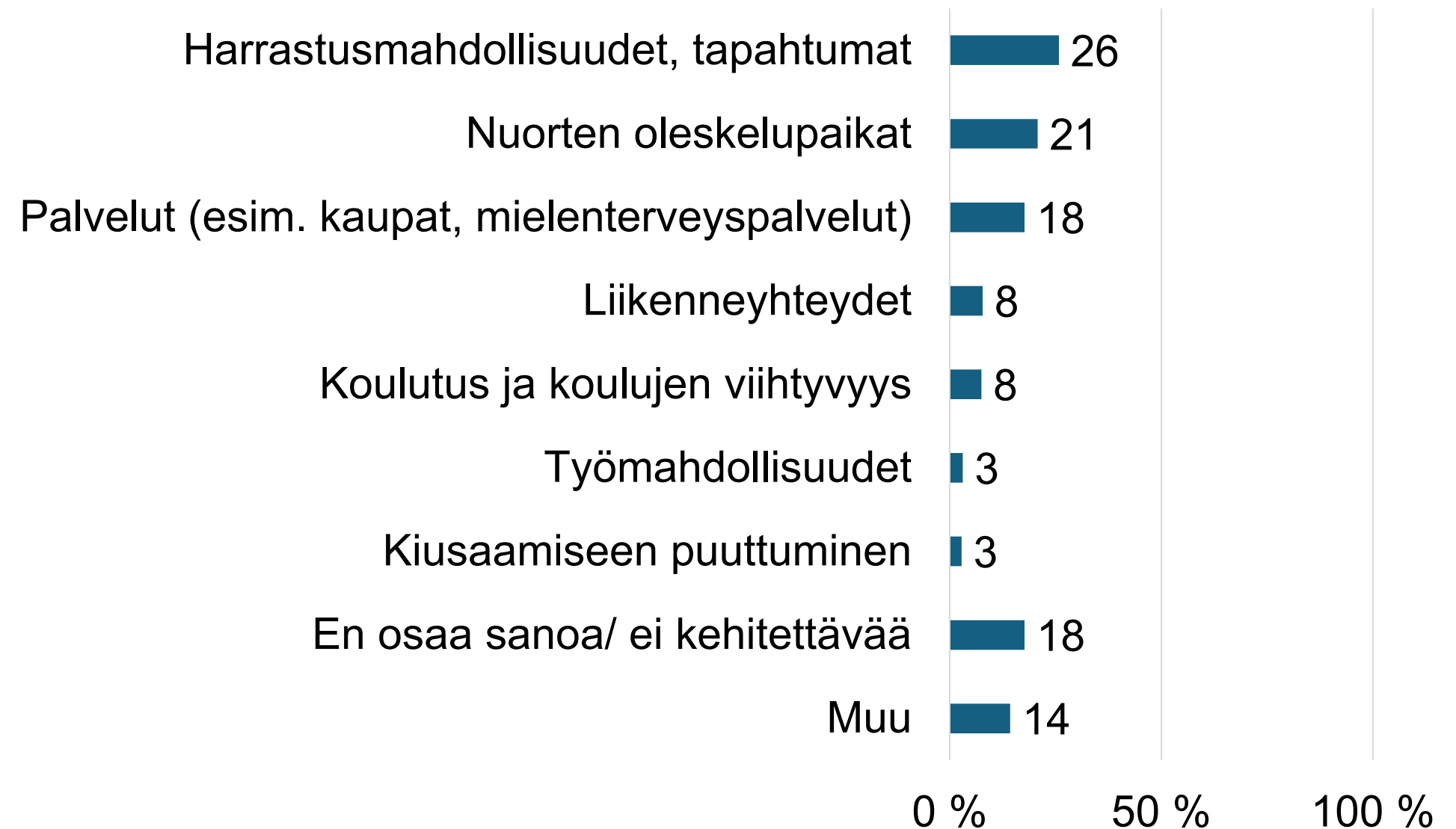
”Nuorisotilat ja siellä nuoriso-ohjaajat ottavat hyvin vastaan. Voi osallistua harrastustoimintaan matalalla kynnyksellä (että ei tarvitse tehdä siitä uraa)” (15-vuotias, nainen)



Nuoret kaipaavat tekemistä ja tiloja

- Avointen vastausten tarkastelu osoittaa, että kyselyyn vastanneet nuoret kaipaavat erityisesti harrastusmahdollisuuksia ja tapahtumia, oleskelupaikkoja ja palveluiden kehittämistä. Myös liikenneyhteydet ja koulutuksen kehittäminen sekä nykyisten koulujen viihtyvyydestä huolehtiminen ovat nuorille tärkeitä teemoja Kainuun kehittämisessä.
- Vajaa viidennes ei osaa sanoa, mitä Kainuussa tulisi kehittää. Noin 15 prosenttia puolestaan mainitsee muita kehittämiskohteita. Tällaisia ovat mm. ilmapiiri ja asenteet, Kainuun vetovoima ja maahanmuuton hillitseminen.

Kuvio 7. Mitkä asiat Kainuussa kaipaavat eniten parannusta nuorten näkökulmasta? (Koodatut avoimet vastaukset, %)



Nuoret toivovat, että tapahtumatuotannossa otettaisiin heidät paremmin huomioon

- Monet nuoret toivoivat lisää tekemistä, tapahtumia ja harrastusmahdollisuuksia Kainuuseen.
- Avoimissa vastauksissa nuoret kertoivat, että he toivoisivat tapahtumia, joissa olisi otettu erityisesti nuoret huomioon.
- Syrjäisempien seutujen nuoret tulisi huomioida myös nuorille suunnattujen tapahtumien toteutuksessa. Osa nuorista on julkisen liikenteen varassa, mikä raamittaa heidän mahdollisuuksiaan osallistua erilaisiin tapahtumiin.

*”Enemmän asioita/tapahtumia ja keikkoja nuorille”
(15-vuotias nainen)*

”Se että nuorille järjestettäisiin enemmän tapahtumia joissa tapaisi uusia ihmisiä, joista voisi mahdollisesti tulla uusia kavereita” (19-vuotias mies)

”Tapahtumat nuorille, sellaiset oikeasti hyvät tapahtumat eikä mitkään nolot” (15-vuotias nainen)

”Enemmän vapaa-ajan toimintaa, esim. kalastuspäiviä nuorille ilmaiseksi, keikkoja ja tapahtumia halvemmalla hinnalla mitä normaalisti ja muita mukavia tapahtumia, joihin kavereiden kanssa olisi mukava lähteä viikonloppuna.” (16-vuotias nainen)

”Tapahtumia olisi myös silloin että kaupunkia kauempanakin asuvat nuoret pääsisivät.” (15-vuotias nainen)

”Nuorille suunniteltuja festareita jossa on nuorten toivomia artisteja tai esimerkiksi musiikkijuhlien ikäraajat yli 15-vuotiaille. Esim. joku oma alue nuorille olisi mahtavaa. Myös enemmän tapahtumia olisi kiva.” (16-vuotias nainen)

Kainuulaisnuoret kaipaavat tiloja kohtaamiselle

- Sen lisäksi, että nuoret kaipaavat heille kohdennettuja tapahtumia, moni toivoo yksinkertaisesti tiloja, joissa kohdata ystäviä.
- Suuri joukko kyselyyn vastanneista nuorista kokee, että heillä ei ole paikkaa, missä viettää aikaa. Vaikka moni nuori onkin tyytyväinen Kainuun harrastusmahdollisuuksiin, vapaamuotoisemmat ajanviettopaikat, joissa "voi vain hengaila", puuttuivat monelta nuorelta.
- Nuoret ehdottavat esimerkiksi nuorisotiloja, jotka olisivat auki myös viikonloppuisin. Tarve on ympärivuotista: eräs nuori toivoo tilaa, jossa viettää aikaa pakkasella. Toinen puolestaan korostaa, ettei oleskelupaikkoja löydy kesäaikaan.

"Lisää vapaa-ajan vieton mahdollisuuksia. Turvallisista tiloista hengailuun (ettei jäädä kauppojen käytäviin istumaan) ja lisää harrastamisen mahdollisuuksia." (25-vuotias nainen)

*"Nuorisotilat, jotka olisivat viikonloppuisin auki. Esimerkiksi **Kajaanista ei oikein tahdo löytää kunnolla mitään vapaa-ajan viettopaikkoja viikonloppuisin ja kaikki nuorisotilat ovat auki tällä hetkellä arkisin.**"*
(15-vuotias nainen)

*"Sanoisin ehkä hengailupaikat. Kainuun alueella Kajaanissa ei oikein ole mitään sellaista paikkaa kaupungissa missä voisi hengata talvisin. Kesällähän nyt voi olla periaatteessa missä vain, **mutta jos talvella kenenkään kaverin luokse ei pääse, saa hyvin mahdollisesti jäädä kotiin.**"*
(15-vuotias mies)

Lähipalvelut pitävät pintansa nuorten keskuudessa

- Moni nuori ajattelee, että Kainuussa nuorille suunnatut palvelut toimivat hyvin ja palveluita on riittävästi. Yhtä aikaa osa kuitenkin nostaa esiin, että palveluissa on kehitettävää.
- Useimmiten toiveet paremmista palveluista koskevat kauppojen tai ravintoloinen määrää ja niiden aukioloaikoja, mutta myös mielenterveys- ja muiden nuorisopalveluiden saatavuus nousee esiin nuorten vastauksissa.

*”Maksuttomat ajanviettotilat, kynnyksettömät yhteisöt, **mielen hyvinvoinnin palveluiden saatavuus**”* (25-vuotias mies)

*”**Enemmän kauppvoja missä shoppailla** ja vapaa-ajan toimintaa, kuten jotain ilmaisia harrasteryhmiä”* (17-vuotias nainen)

*”Tarvitsemme enemmän mielenterveyspalveluita sekä lääkäreitä. **24h kaupoista olisi myös paljon hyötyä!**”* (15-vuotias nainen)

Moni nuori kaipaa toimivampia liikenneyhteyksiä

- Moni nuori arvostaa sitä, että Kainuun paikkakuntien keskustojen alueella etäisyydet paikasta toiseen ovat lyhyitä. Nuoret tuovat kuitenkin avoimissa vastauksissaan esille, että he kehittäisivät julkista liikennettä, esimerkiksi niiden aikatauluja. He toivovat myös toimivampia julkisia liikenneyhteyksiä syrjäisemmiltä seuduilta keskusta-alueelle ja yhteyksiä lähimpiin isoihin kaupunkeihin (esim. Oulu, Kuopio, Joensuu).
- Yhtä aikaa osa kuitenkin tunnistaa kustannushaasteet.
- Moni kyselyyn vastannut nuori on alaikäinen, eikä näin ollen pääse liikkumaan joustavasti esimerkiksi omalla autolla. Onkin varsin ymmärrettävää, että juuri nuorille julkisen liikenteen yhteydet ja toimivuus ovat tärkeää. Monen sosiaaliset suhteet ja kasvokkainen kohtaaminen vapaa-ajalla ovat niiden varassa.

”Linja-auto kyydit lomilla ja viikonloppuina niille, jotka asuu kaukana keskustasta.” (16-vuotias nainen)

”Sanoisin, että olisi kiva jos kulkeminen paikasta toiseen olisi helpompaa, eli paremmat julkisen liikenteen/joukkoliikenteen palvelut. Mutta vaikka se olisikin mukavaa, niin kannattavuutta tuskin löytyy. Sen sijaan voisi olla parempi vahvistaa muita jo olemassa olevia palveluja ja tehdä niihin parannuksia tarvittaessa.” (18-vuotias mies)

”[--] Sekä loppujen lopuksi lyhyet kulkuyhteydet suurempiin kaupunkeihin. Toki bussi- ja junayhteydet ovat Puolangalta huonot/olemattomat, joka hankaloittaa nuorta.” (17-vuotias nainen)

Koulutusmahdollisuuksien puute ja koulujen viihtyvyys ovat nuorten kehitysehdotusten listalla

- Kyselyyn vastanneet nuoret toivovat, että koulutustarjonta laajenisi Kainuussa. Nuorten mielestä on myös pidettävä huolta nykyisten opiskelupaikkojen viihtyvyydestä. Muutamissa vastauksissa kiinnitetään huomiota kouluruoan laatuun.
- Eteenkin peruskoululaiset nostavat esiin, että kiusaamiseen tulee puuttua entistä tehokkaammin.
- Myös urapolkujen kehittämistä toivotaan esimerkiksi koulujen ja työpaikkojen paremman yhteistyön kautta.

”Jos minulla olisi mahdollisuus muuttaa yksi asia ilman, että tarvitsee miettiä rahan menoa ja kustannuksia asian suhteen, niin lisäisin Kajaaniin yliopiston. Kainuun muuttotappio nuoremmissa ikäryhmissä vähenisi merkittävästi, sillä käytännössä kaikki yliopistoon tähtäävät kainuulaisnuoret joutuvat muuttamaan Kainuusta pois.” (18-vuotias nainen)

”Kiusaamiseen puuttuminen kunnolla, auktoriteetin palauttaminen kouluun [--].” (19-vuotias nainen)

”Kainuun ammattiopisto Kajaanissa vetää puoleensa nuoria, mutta ymmärtääkseni koulutuksen laatu vaihtelee voimakkaasti alakohtaisesti” (21-vuotias mies)

”Korkeakoulutus, Yliopisto! Yliopisto! Yliopisto!!!” (20-vuotias nainen)

”Useiden koulujen viihtyvyys” (17-vuotias nainen)

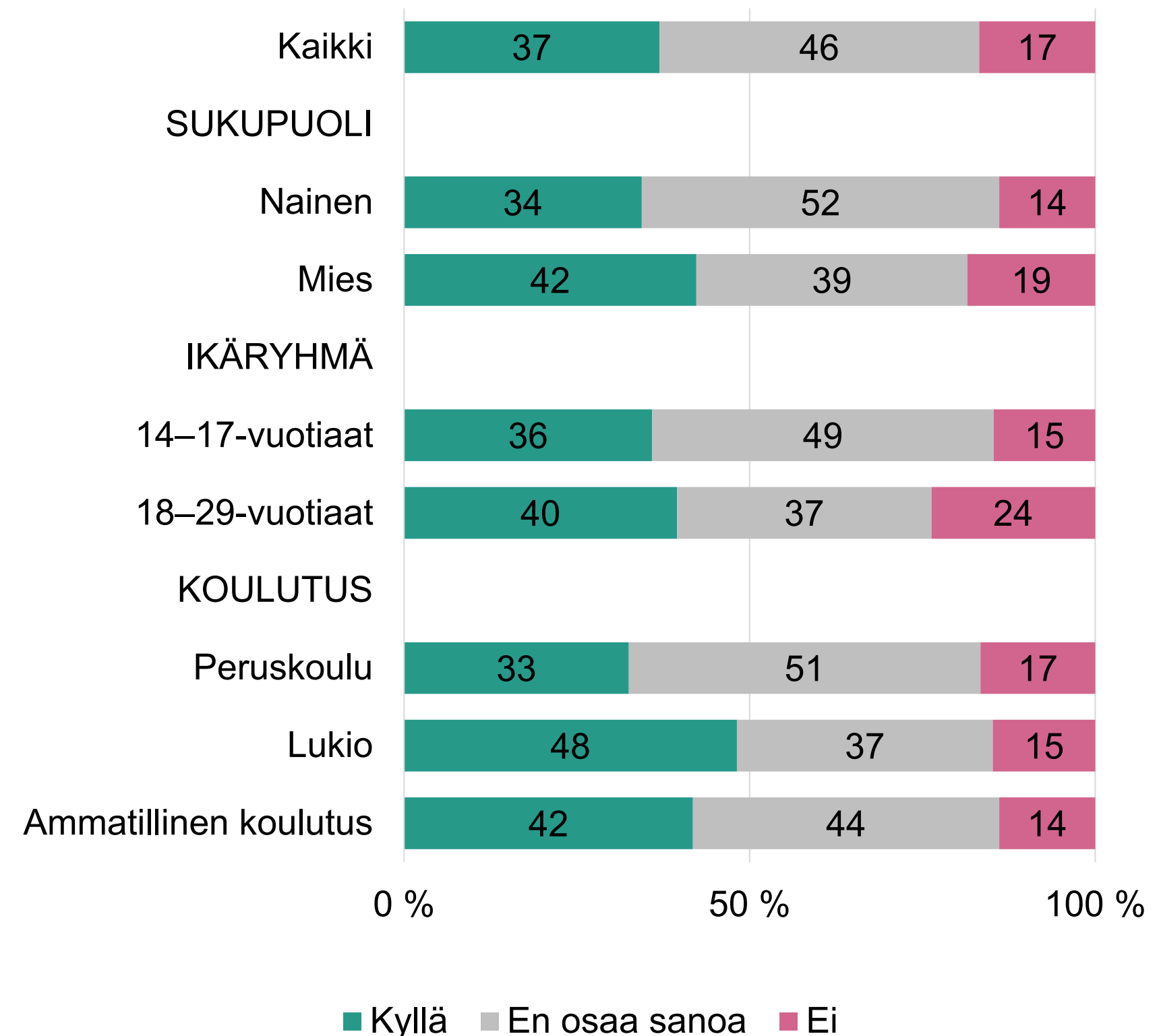
”Lisää korkeakoulutusmahdollisuuksia ja yhteistyön lisääminen työpaikkojen ja koulujen välille työllistymisen helpottamiseksi ja paikkakunnalle sitouttamiseksi.” (25-vuotias mies)

Miten nuoret haluavat osallistua maakunnan kehittämiseen?

Moni nuori ei tiedä, onko vaikutusmahdollisuuksia riittävästi

- Lähes puolet kyselyyn vastanneista nuorista ei osaa sanoa, onko heidän asuinpaikkakuntansa nuorilla riittävästi vaikutusmahdollisuuksia. Reilu kolmannes (37 %) ajattelee, että vaikutusmahdollisuuksia on riittävästi. Alle viidennes ei pidä vaikutusmahdollisuuksia riittävinä.
- Täysi-ikäisissä nuorissa on 15–17-vuotiaita enemmän samanmielisiä, mutta myös eri mielisiä vaikutusmahdollisuuksien riittävydestä. Heidän keskuudessaan epätietoisuus vaikuttamisen väylistä on siis vähäisempää kuin heitä nuoremmissa.
- Erityisesti lukiolaisissa on paljon niitä, joiden mielestä vaikutusmahdollisuuksia on riittävästi. Lähes puolet (48 %) heistä on tätä mieltä.

Kuvio 8. Onko asuinpaikkakuntasi nuorilla mielestäsi riittävästi vaikutusmahdollisuuksia? (%)



Nuoret naiset haluavat nähdä muutosta, nuoret miehet motivoituvat konkreettisista vaikuttamiskohteista

Taulukko 1. Mikä saisi sinut kiinnostumaan tai osallistumaan Kainuun kehittämiseen? (voit valita useamman vaihtoehdon) (%)

	Mies	Nainen	15–17- vuotiaat	18–29- vuotiaat	Kaikki
Palkkio tai todistus osallistumisesta (esim. työtodistus, lahjakortti)	44	41	42	41	42
Se, että näen oikeasti muutosta sen jälkeen kun olen osallistunut	33	46	35	64	41
Mahdollisuus vaikuttaa konkreettisiin asioihin (esim. skeittiparkki, koulun piha, liikuntatilat)	42	31	34	45	37
Mahdollisuus osallistua kavereiden kanssa	29	30	33	22	30
Jos osallistuminen olisi nopeaa ja helppoa	18	25	21	28	23
Mahdollisuus olla mukana tekemässä jotain käytännössä (esim. tapahtuma, kampanja)	16	22	17	30	20
Mahdollisuus osallistua koulun kautta tai osana oppitunteja	17	19	20	12	18
Nuorille suunnatut ideakilpailut tai työpajat	20	15	15	24	17
Osallistuminen somen tai viestintäalustojen kautta (esim. etänä Teamsin kautta)	12	9	7	20	10
Jokin muu	7	2	4	4	4
En osaa sanoa	13	13	15	7	13
Ei mikään	10	8	11	1	9

Nuoret haluavat vaikuttaa, kannustimet tärkeitä

- Kun nuorilta kysytään, mikä saisi heidät kiinnostumaan tai osallistumaan Kainuun kehittämiseen, suosituimmaksi vaihtoehdoksi nousee palkkion saaminen (42 %) (**taulukko 1**). Yhtä usein nuoria motivoisi se, että he näkisivät muutosta sen jälkeen, kun ovat osallistuneet.
- Reilu kolmannes nuorista (37 %) ajattelee myös, että mahdollisuus vaikuttaa konkreettisiin asioihin saisi heidät kiinnostumaan Kainuun kehittämisestä. Lähes yhtä usea (30 %) pitää mahdollisuutta osallistua kavereiden kanssa edellytyksenä kiinnostukselle tai osallistumiselle.
- Naisten ja miesten erot olivat suhteellisen pieniä. Nuoret naiset motivoituisivat kuitenkin miehiä useammin siitä, että he näkisivät osallistumisensa tuovan muutosta. Nuoret miehet puolestaan motivoituisivat naisia useammin konkreettisista vaikuttamisen kohteista.
- Ikäryhmä sen sijaan synnytti suurempia eroja. Eri asiat saavat nuoret kiinnostumaan vaikuttamisesta. Alaikäisille nuorille on selvästi vanhempia useammin tärkeää mahdollisuus osallistua kavereiden kanssa sekä se, että kehittämiseen voisi osallistua koulun kautta. 18-29-vuotiaille nuorille sen sijaan on tärkeää monet muut asiat, kuten osallistumisesta seuraava muutos (64 %), mahdollisuus vaikuttaa konkreettisiin asioihin (45 %) ja mahdollisuus olla itse mukana käytännössä esimerkiksi tapahtumajärjestämisessä (30 %).

Osa nuorista kokee, että ainoastaan aikuisten mielipiteet otetaan tosissaan

Avoimissa vastauksissa nuoret perustelevat vastauksiaan kysymykseen "Onko asuinpaikkakuntasi nuorilla mielestäsi riittävästi vaikutusmahdollisuuksia?".

Useat vastaajat kokevat, ettei nuorilla ole todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa. Osa kertoo, **etteivät nuoret voi vaikuttaa mihinkään** tai nuorten ääni hukkuu vanhojen ihmisten jalkoihin. Eräs nuori kuvasi, että *nuoria ei oteta tosissaan*. Vanhempien sukupolvien nähtiin hallitsevan päätöksentekoa.

Toisaalta osa vastaajista kokee, että nuorten ääntä kuullaan sellaisissa asioissa, joihin nuoret haluavat vaikuttaa. Moni myös **tunnistaa toimivia rakenteita**. Esimerkiksi eräs nuori korostaa hyvänä asiana Kajaanin toimivaa nuorisovaltuustoa. Myös nuorten lautakuntapaikkoja pidetään hyvinä. **Useat nuoret liittävät vaikutusmahdollisuudet suoraan kunta- tai alueelliseen politiikkaan.**

"Kyllä tällä kyselyllä jo saa kuvan, että [vaikutusmahdollisuuksia] on."
(29-vuotias nainen)

"En tiedä yhtään asiaa johon nuoret voi oikeasti vaikuttaa." (17-vuotias mies)

"Nuoret saavat esim. koulussa vaikuttaa oppilaskunnassa." (15-vuotias nainen)

"Joihinkin asioihin nuoret saa vaikuttaa, mutta kaikkiin ei kysytä nuorten mielipiteitä." (16-vuotias nainen)

Matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia kaivataan

Nuoret toivoivat avoimissa vastauksissa **parempaa tiedottamista ja matalampaa kynnystä osallistua**.

Nuoret eivät aina tiedä mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa. Kuten aikaisemmin esitettiin (kuvio 8), lähes puolet nuorista ei osaa sanoa, onko nuorilla riittävästi vaikutusmahdollisuuksia heidän asuinpaikkakunnallaan.

Vaikka nuorisovaltuustojen toimintaa pidetään hyvänä, jotkut nuoret tuovat esiin, että he eivät ole koskaan kuulleet, miten niiden toimintaan pääsisi mukaan.

Työelämässä oleville nuorille toivotaan myös lisää tietoa mahdollisuuksista vaikuttaa.

Kaikilla nuorilla ei ole motivaatiota osallistua. Eräs nuori kuvaa, kuinka hän ei "erityisesti välitä vaikuttamisesta". Toinen nuori kertoo, ettei ole ottanut selvää mahdollisuuksista, koska ei ole kokenut tarvetta vaikuttaa.

*"Todella harvoin kuulee, että Kajaanin nuoret ovat saaneet jonkun asian aikaan. En tiedä johtuuko se siitä, että onko mahdollisuuksia **vai eikö kukaan uskalla viedä kaupungin juttusille asiaa** tai paikkaa, joka nuoria kiinnostaisi saada rakennettua."*
(15-vuotias mies)

*"Tai ei ainakaan tietoa siitä miten ja **missä voisi vaikuttaa**, miten mukaan toimintaan ym. Ehkä korkeakouluihin lisää tietoa, mutta myös niiden ulkopuolelle jääville työelämässä oleville nuorille."* (25-vuotias nainen)

"Nuoret eivät ole lähtökohtaisesti riittävän kiinnostuneita osallistumana kunnallis- ja aluepolitiikkaan. Päättäjien ikähaarukka painottuu vanhempiin sukupolviin, jotka arvostavat erilaisia asioita kuin nuoret. Lisäksi vanhoihin kaavoihin ja "näin on aina toimittu" -ajatusmalliin takertuminen pysäyttää kehittymisen. Lähtökohtaisesti nuoret haluavat saada tuloksia aikaan nopealla aikavälillä ja **pitkäjänteinen sitoutuminen esim. raskaisiin poliittisiin päätöksentekoihin on haastavaa.**" (25-vuotias, mies)

"Koen että lähinnä nuorten ideat ja ehdotukset saataisiin Kainuun päättäjien korville siten että oikeasti jotain järkevää saataisiin aikaan, mitä onkin tapahtunut viime aikoina, **mutta monet nuoret eivät uskalla sitä kertoa mitä he haluaisivat, joten pitäisi saada jonkinlainen oikea äänestys vaikka uusille ideoille kaupunkiin jossa nuoret voisivat käydä valitsemassa mitä he haluavat oikeiden vaalien tapaan...**" (18-vuotias mies)

"Valitettavasti nuorilla on iso kynnyks lähteä äänestämään ja esim. kuntavaalien ehdokkaista oman valitsemisen voi tuntua vaikealta. **Nuorisovaltuustosta ei puhuta tarpeeksi, enkä lukioaikana tainnut kuulla siitä kertaa enempää.**" (19-vuotias nainen)

"Kun en oikein tiedä, [--] missä semmoinen paikka on jossa voi esim. juurikin anonyymisti sanoa muualla kun kuntalaisaloitteessa...**mutta kaupungin päättäjien käsissä on miten he nuorten ehdotuksille haluavat tehdä** ja saada aikaan olisi hyvä jos olisi enemmän kyselyitä suoraan heiltä kuin useamman tahon kautta." (18-vuotias mies)

Nuorten ajatuksia Kainuun arvoista

Positiivisuus – sitä on ja sitä tarvitaan lisää

- Nuoria pyydettiin arvioimaan, millaisia ajatuksia Kainuun arvot herättävät heissä, mitkä arvoista toteutuvat hyvin ja missä olisi kehittämisen varaa. Nuoret pitivät positiivisuutta hyvänä arvona ja lähtökohtana Kainuun kehittämiselle.
- Monet näkevät, että positiivisuus Kainuun kehittämisen arvona toteutuu hyvin. Nuoret kuvaavat, että Kainuussa esimerkiksi hymyillään toisille, eikä aina ajatella pahinta vaihtoehtoa. Positiivisuus näkyy kaupan kassalla ja kehityshankkeissa. Kainuun kerrotaan myös onnistuneen luomaan positiivinen julkinen kuva alueesta. Eräs nuori ajattelee, että "positiivisuus saa ihmiset toimimaan".
- Positiivinen keskustelu ei voi kuitenkaan olla päälle liimattua, vaan tarvitaan toimia. Osa nuorista ajattelee, että tällä hetkellä positiivisuus näkyy puheissa, mutta konkretia ja teot puuttuvat.

"Tämä on todella tärkeä arvo ja voisin harkita Kainuuseen jäämistä, mikäli "mitäpä se hyvejää" - kulttuuri jäisi pienempään rooliin" (26-vuotias mies)

"Positiivisuus on viimeaikoina nostanut päätään Kainuussa myönteisten kehityshankkeiden kautta, mutta ikävästi Kainuuta varjostaa vieläkin ehkä hieman pessimismiin takertuva ajattelumalli."
(25-vuotias mies)

"Positiivisuus on onnellisuuden lähtökohta. Varmasti löytyy kaikilla kehitettävää" (17-vuotias nainen)

"Lisää positiivisuutta, yrittäjyyttä ja iloa."
(29-vuotias nainen)

"Kajaanin ongelmat peitetään positiivisuudella"
(17-vuotias nainen)

Kysymys: Kainuun kehittämisen arvoja ovat positiivisuus, kaikkien kuntien huomioiminen, ihmisten yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys. Millaisia ajatuksia nämä arvot sinussa herättävät? Mitkä arvot toteutuvat hyvin ja missä olisi kehittämisen varaa?

Koko Kainuun kehittäminen puhuttelee nuoria

- Monet nuoret eivät välttämättä pysty arvioimaan sitä, miten hyvin Kainuun kaikki kunnat huomioidaan aluekehityksessä tai miten se arvona toteutuu käytännössä, mutta arvoa itsessään pidetään erittäin tärkeänä.
- Monet nuoret nostavat esiin erilaisia kehityskohteita. Nuorille koko Kainuun kehittämisen tulisi näkyä tasapuolisina palveluina, liikenneyhteyksinä, vapaa-ajan toimintana ja vaikuttamismahdollisuuksina.
- Osa nuorista ei koe asiaa merkitykselliseksi, koska oma elämä keskittyy Kajaaniin tai suunnitelmissa on poismuutto Kainuusta.

”Että, jokaisella olisi mahdollisuus vaikuttaa oli sitten kajaanilainen tai sotkamolainen.” (17-vuotias mies)

”Syrjäseuduilla asuvien kulkuyhteydet toteutuvat vain koulu/työkyydityksinä jolloin esim. illalla kavereiden näkeminen ei ole mahdollista” (17-vuotias nainen)

”Se on tärkeä asia, koska kaikissa Kainuun kunnissa asuu nuoria” (15-vuotias nainen)

”Kaikista syrjäisimmillä seuduilla kuten asuinpaikkakunnallani Suomussalmella lakkautetaan paljon palveluja, jolloin tarvittavat palvelut ovat kauempana.” (17-vuotias nainen)

*”**Kainuu on hyvin kajaanikeskeinen**, olisi kivaa nähdä, että muutakin Kainuuta parannettaisiin!” (20-vuotias nainen)*

*”Kainuu on pinta-alallisesti suuri ja väkimäärältään erityisesti syrjäseuduilla pieni. Edellinen aiheuttaa ongelmia kehityksen kannalta, mutta **hyvällä kuntien välisellä yhteistyöllä rajoja voidaan hälventää, ottaa kaikki kunnat mukaan kehitykseen**” (25-vuotias mies)*

Kysymys: Kainuun kehittämisen arvoja ovat positiivisuus, kaikkien kuntien huomioiminen, ihmisten yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys. Millaisia ajatuksia nämä arvot sinussa herättävät? Mitkä arvot toteutuvat hyvin ja missä olisi kehittämisen varaa?

Nuorten mielestä **yhdenvertaisuuden** pitäisi olla itsestäänselvyys

- Nuoret korostavat yhdenvertaisuuden tärkeyttä sekä universaalilla että paikallisella tasolla. He kokevat, että yhdenvertaisuus on tärkeä arvo, joka tulisi ottaa huomioon kaikessa toiminnassa ja sen tulisi olla itsestäänselvyys.
- Osa nuorista kertoo, että Kainuussa vallitsee hyväksynnän ilmapiiri. He kokevat, että ihmiset ovat ystävällisiä toisilleen ja että kaikki ovat samanarvoisia.
- Useat nuoret tuovat kuitenkin esille, että yhdenvertaisuudessa on vielä parantamisen varaa. He kertoivat, ettei yhdenvertaisuus toteudu aina asenteiden tasolla. Erityisesti kiusaamiseen puuttuminen ja syrjintä nostetaan esille.
- Yhtä aikaa nuorten keskuudessa on myös epätietoisuutta yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Osa epäilee, onko esimerkiksi huono-osaisilla mahdollisuuksia parantaa hyvinvointiaan, tai otetaanko vähemmistöt riittävästi huomioon.

”Kaikki ovat yhtä kainuulaisia” (16-vuotias nainen)

”[Ihmisten yhdenvertaisuus on] tärkeä arvo joka kuitenkin asenteiden tasolla toteutuu huonosti Kainuussa.

*Rasismi, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen syrjintä sekä vanhoilliset, naisia väheksyvä puhe ja teot ovat aika arkipäiväisiä. **Sekä aikuisilla että nuorilla olisi selkeästi tarvetta suvaitsevaisuuskasvatukselle, että saataisiin Kainuusta turvallinen ja mielekäs [--].”***

(26-vuotias nainen)

*”Yhdenvertaisuushaasteita on Kainuussa [--] mutta **hyvällä kehityksellä vanhat stigmat ja ajatuskehät on mahdollista taklata ja saada yhdenvertaisuusasiat nykypäivään** myös Kainuussakin.” (25-vuotias mies)*

”Kiusaamisen torjumiseen esimerkiksi Kainuussa tulisi panostaa entistä enemmän jatkossa, ja olisi tavoitteellista, että siihen puututtaisiin heti sen ilmetessä.” (19-vuotias nainen)

Kysymys: Kainuun kehittämisen arvoja ovat positiivisuus, kaikkien kuntien huomioiminen, ihmisten yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys. Millaisia ajatuksia nämä arvot sinussa herättävät? Mitkä arvot toteutuvat hyvin ja missä olisi kehittämisen varaa?

Kestävä kehitys – termit edelleen vieraita, mutta siitä huolimatta arjesta löydetään hyviä esimerkkejä

- Monet kyselyyn vastanneet nuoret ajattelevat, että kestävä kehitys toteutuu hyvin Kainuussa. Nuorille kestävä kehitys kiinnittyy esimerkiksi kierrätyksen mahdollisuuksiin, luonnon hyvinvoinnin turvaamiseen ja vihreän energian hankkeisiin. He myös ajattelevat, että ylikulutukseen ja heräteostokulttuuriin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.
- Varsin yleistä kuitenkin on, että nuoret eivät osaa ottaa kantaa siihen, miten kestävä kehitys toteutuu Kainuussa. Osan mielestä tietoisuutta kestävästä kehityksestä pitäisikin aktiivisesti lisätä.
- Osalle nuorista kestävä kehityksen kysymykset ovat ensisijaisesti isoja kaupunkeja koskevia kysymyksiä. Volyymi ja vaikutus koetaan pienemmäksi pienissä kunnissa tai maaseudulla, jolloin kestävä kehityksen toimet nähdään turhina tai vähemmän kiireellisinä. Toisille Kainuun rooli on keskeinen kestävä kehityksen kysymyksissä.

”Turhaa ajatella näin pienessä kaupungissa”
(17-vuotias mies)

”Ei toteudu ainakaan suurimman osan nuorten keskuudessa, nykyään niin normalisoitua ylikulutus ja heräteostokset.” (17-vuotias nainen)

”Hyvin tärkeää, Kainuullakin on siinä suuri rooli.”
(19-vuotias nainen)

”Pitää palloa maailman suojella” (16-vuotias mies)

”Olen kuullut aurinko- ja tuulivoimahankkeista, joten yritystä siihen suuntaan vaikuttaisi olevan.”
(18-vuotias mies)

”Kestävään kehitykseen on panostettu esimerkiksi siten että kaikissa kunnissa on asianmukaiset kierrätys mahdollisuudet. Toteutuu hyvin.” (19-vuotias nainen)

”Myös tärkeä tulevaisuuden lapsiemme näkökulmasta”
(15-vuotias nainen)

Kysymys: Kainuun kehittämisen arvoja ovat positiivisuus, kaikkien kuntien huomioiminen, ihmisten yhdenvertaisuus ja kestävä kehitys. Millaisia ajatuksia nämä arvot sinussa herättävät? Mitkä arvot toteutuvat hyvin ja missä olisi kehittämisen varaa?



E2 Tutkimus on monitieteinen riippumaton yksityinen tutkimuslaitos, joka tarjoaa tutkimus- ja asiantuntijapalveluja vaativille asiakkaille.

Kokeneiden tohtoreiden johdolla tuotamme luotettavaa, käytännönläheistä tutkimustietoa ripeästi ja tehokkaasti. Yhdistämme tilaajan tarpeet ja tutkimuksellisesti pätevät kysymyksenasettelut ja menetelmät.

Teemme sekä laadullista että määrällistä tutkimusta asiakkaan toiminnan tueksi. Tulkitsemme tulokset osana asiakkaan toimintaympäristön muutosta.

E2 Tutkimuksessa työskentelee vajaa parikymmentä tutkimuksen ammattilaista eri tieteenaloilta. Liikevaihto on noin 1,4 miljoonaa euroa (2024).

E2 Tutkimuksen toimitusjohtaja on YTT Karina Jutila.

Työelämä ja
osaajapula

Nuorten huolet
ja voimavarat

Yhteiskunnan
kriisinkestävyys

Suomen
kansainvälisyys

Arvot ja
asenneilmasto